

Obec Smolné Pece je vyhledávanou rekreační oblastí s nádhernou přírodou Jindřichovické vrchoviny nedaleko Karlových Varů. Nízkoenergetický dům s výraznou doškovou střechou a prvky feng-šuej stojí na jižních svazích vrchoviny na parcele s jedinečným výhledem do údolí. Svým architektonickým pojetím a volbou materiálů je zcela jistě českou raritou.

Jižní fasáda s velkými okny do obytných místností. Přesah střechy zajišťuje, aby se dům v létě nepřehříval, a v přízemí vytváří prostor pro posezení

DOŠKOVÁ NOSTALGIE SPOJENÁ S MODERNOU

TEXT: VLASTIMIL RŮŽIČKA | FOTO: OLDŘICH HOZMAN

Dům je severní stranou posunut k severnímu okraji pozemku, kde se svah prudčeji zvedá k lesu. Na této straně jsou menší okna do ložnice, koupelen, WC, spíže a kuchyně

Domů s doškovou střechou není v České republice mnoho, vnímány jsou spíše jako kuriózní či archaické stavby. Jinak je tomu na sever a západ od našich hranic (Polsko, Německo, Anglie, Dánsko či Holandsko), kde jsou došky hojně užívány nejenom k záchraně kulturního dědictví, ale také u novostaveb. „Došková střecha v místě stavby hrdě odolává zdejšímu horskému podnebí. Již přečkala nejednu vánici a několik bouřek. Když je po dešti, jemně skoro neslyšitelně šumí – to jak bublinky vody vysychají na povrchu rákosové střechy...“ říká na úvod Oldřich Hozman, architekt této ojedinělé stavby.

Rostoucí obliba přírodního stavitelství

Majitelé domu neoponechali nic náhodě. Zvolili krásnou lokalitu (518 m n. m.), vybrali téměř ideální jižní svah pod lesem s nádherným výhledem do údolí, aby mohli naplnit své sny o zdravém ekologickém bydlení s prvky feng-šuej. Speciálním přáním byla kvalitní došková střecha. Stavbu umístil architekt k severnímu okraji pozemku blíže k lesu, zahradu do jižní části. Příjezd a vstup na pozemek se nachází v jihovýchodním rohu a garáž je zapuštěna do svahu.

„Z pohledu od domu je garáž úplně schovaná, vidět je pouze zaoblené přírodní schodiště, navazující na pěší cestu přes pozemek k domu. Proto jsme také umístili hlavní vstup viditelně na jižní fasádu domu. Prál jsem si, aby byly hlavní dveře a vstup jasně opticky rozpoznatelné. Hlavní vstupní dveře mají rovněž boční prosklení. Tím vnikne dostatek světla do prostorné předsíně a z tohoto zádveří pak pokračuje přes vnitřní prosklené příčky až do obývacího pokoje i jídelny, do navazující chodby a na schodiště. Již z prosklené vstupní předsíně vidí návštěvník vše, co je pro přízemí důležité – jídelní stůl, pec, kuchyni i vnitřní schodiště. Podvědomě se může spojovat hned při příchodu s tím, co pro něj vytváří pocit útulného domova,“ vysvětluje Oldřich Hozman.

Kvalitní dispozice domu

Nespornou výhodou je tvar a orientace pozemku. Všechny hlavní pokoje tak mají dostatek světla. Dojem venkovského domu podporuje také jižní přesah střechy v přízemí se specifickým charakterem zápraží: „V létě, když je slunce hodně vysoko, lze tady vysedávat ve stínu, a v zimě, když je slunce nízko, proniká až do jižních oken a dům mírně přihřívá,“ vyjmenovává výhody architekt a ukazuje tvar půdorysu domu, kde je jeho

vnější rozměr vepsán do poměru zlatého řezu (obdélník s poměrem stran 1 : 1,618). V přízemí se na jihovýchodní straně nachází dětský pokoj, který může být i domácí pracovnou poblíž vstupu, v severovýchodním rohu je ložnice s hlavním oknem k východu a malými kulatými okénky na sever. Podkroví obsadily na východě dva dětské pokoje a směrem k jihu orientovaný centrální halový prostor. Na severní straně domu je dále umístěno masivní dřevěné schodiště, malý sklad a zázemí.

Úspora energií a přírodní materiály

Dalším důležitým přáním majitelů bylo, aby dům byl postaven výhradně z nezávadných materiálů s prodyšnými konstrukcemi bez jakýchkoli parozábran a koncipován jako nízkoenergetická stavba. Oldřich Hozman proto navrhl hlavní obvodovou stěnu z tepelněizolačních cihel, zvolil venkovní izolaci z prodyšné minerální vlny ve dvou vrstvách a prodyšnou minerální omítku. Vnitřní příčky jsou hrázděné z dřevěných trámů a vyzděné nepálenými cihlami, stropy celodřevěné z masivních trámů, ve stropěch ani v základové desce se nenachází žádný železobeton. Pro základy domu a podezdívku byl použit místní kámen, sokl je z vnitřní strany izolován pěnovým sklem. Kromě

Z kuchyně vede východ na terasu pod pergolou. Pec je navržena tak, aby její zadní část byla funkční součástí kuchyně. Veškeré omítky jsou hliněné a zdi mají zaoblené rohy

Přesah střechy na jižní straně domu vytváří v létě příjemný stín. Velikost přesahu dovolí naopak zimnímu slunci zasvítit do oken a tak pomoci dům ohřát

Koupelna s WC v 1. patře domu. Strop tvoří část severního zaobleného vikýře. Dveře, okna i viditelné trámy jsou natřeny přírodním olejem

Srdcem domu je pec. Obsahuje sporák na vaření a troubu, ve druhé části pak akumulaci topeniště, které je orientováno směrem k jídelnímu stolu

Pohled do centrální haly v prvním patře. Vpravo je otevřený prostor nad pecí, kudy stoupá teplý vzduch, proniká tudy i světlo do přízemí

kvalitní doškové střechy stojí určitě za zmínku také příznivé vnitřní klima nízkoenergetického domu či práce architekta se světlem a zvukem. Příjemnému klimatu napomáhají zcela jistě hliněné omítky, dobrým řešením je tepelná akumulace přiček, které se v zimě během dne nahřejí a v noci, když je topení vypnuté, vydávají sálavé teplo. V létě udržují tyto masivní příčky příjemnou teplotu, akumulují v sobě chlad z nočního větrání. Dům má navíc velké přesahy střech, které v létě stíní okna a brání přehřívání. Jako hlavní zdroj vytápění zvolil architekt tepelné čerpadlo vzduch/voda a umístil je v technické místnosti pod schodištěm, výměník pak mimo dům, na konec pozemku u lesa. Veškeré vytápění v domě je sálavé, stěnové a podlahové (v koupelnách). Doplnkovým zdrojem tepla a nádhernou dominantou interiéru je pec na dřevo se dvěma topeništi. Jedno slouží jako sporák na vaření a je otočené do kuchyně, druhé míří do obývacího pokoje a k jídelnímu stolu. „Když se v peci zatopí, vydrží nahřátá celou noc a následující den. V domě se pak může ztlumit hlavní zdroj vytápění. Nad pecí totiž není strop a teplo šíří téměř do celého domu. Velký otevřený prostor nad kuchyní a pecí rovněž napomáhá prosvětlit severozápadní část přízemí světlem ze střešních jižních a západních oken,“ dodává architekt.

Ručně vázané rákosové snopy na střeše tvoří nejenom dokonalou ochranu proti dešti a sněhu, ale jsou i skvělou tepelnou izolací

Došková střecha jako priorita

Velkou výzvou pro architekta byla bezesporu konstrukce krovu a realizace doškové střechy, provedená ve spolupráci s firmou a tesařem, který se na podobné stavby specializuje. Od počátku bylo třeba všechny tvary vikýřů i přesahy střech pečlivě konzultovat. Doškové střechy vyžadují sklon minimálně 45°, ve větrných oblastech minimálně 50° (čím je střecha strmější, tím má krytina delší životnost) a plynulé tvarové přechody mezi vikýři. Vaznice jsou z interiéru viditelné a nesou vlastně většinu váhy střechy. „S majiteli jsme si přáli, aby uvnitř v podkroví byl co nejvíce otevřený prostor. Tak jsou obě hlavní vaznice pod hřebenem uprostřed krovu podepřeny šikmými sloupky, které tvoří vzpěry. Tyto šikmé vzpěry roznášejí váhu do stran k obvodovým zdem. Tím se prostor uvnitř opticky uvolnil,“ dodává architekt. Konstrukce krovu je tak současně řešena i esteticky a spoluvytváří estetický a uměleckořemeslný charakter tohoto zcela unikátního domu. ✘

AUTOR

Akad. arch. Oldřich Hozman

Absolvent Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, obor architektura, interiéry a design nábytku. Během vysokoškolského studia pobýval na stáži na University of Industrial Arts v Helsinkách. Od absolvování školy v roce 1989 pracuje jako architekt ve svobodném povolání. V roce 1993 založil vlastní architektonické studio pod názvem Studio ARC. Věnuje se projektům ekologické architektury, interiérum a nábytku, designu, výstavnictví a zahradám. Ve své tvorbě pracuje s principy baubiologie, feng-šuej, sakrální geometrie a geomantie. Přednáší na mnoha místech v Čechách i v zahraničí.

Kontakt:

Studio ARC, ateliér celostní architektury
Kupkova 20/796, Praha 10 – Kolovraty
tel.: +420 235 311 622
e-mail: arc@arc.cz
www.arc.cz